

अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई यांचे कार्यालय,
३०२, वेक फिल्ड हाऊस, ३ रा मजला, ब्रिटानिया रेस्टोरंट जवळ, बॅलार्डइस्टेट, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१.

दूरध्वनी क्र. २२६९४९८४/८५, Email: ccfmmumbai@gmail.com/ dcfmangrovecell@gmail.com/konkanmangroves@gmail.com

विषय:- कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीच्या
बैठकीचे मंजूर इतिवृत्त.

जा.क्र.कक्ष-१/ल.ले/११४ /सन २०१९-२०
फोर्ट, मुंबई ४०० ००१ दिनांक: ११/०२/२०२०

प्रति,

१. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, नवी मुंबई.
२. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक कांदळवन कक्ष, मुंबई.
३. जिल्हाधिकारी, मुंबई/ मुंबई उपनगर/ ठाणे/ पालघर / रायगड / रत्नागिरी / सिंधुदुर्ग.
४. पोलिस आयुक्त, मुंबई/ठाणे यांचे प्रतिनिधी.
संबंधित जिल्हा पोलीस अधिक्षक, [ठाणे (ग्रामीण) /पालघर/ रायगड/ रत्नागिरी/ सिंधुदुर्ग]
५. संचालक, पर्यावरण विभाग.
६. अपर आयुक्त, विभागीय आयुक्त कार्यालय, कोकण विभाग.
७. महानगर पालिका आयुक्त / सह आयुक्त (मुंबई / नवी मुंबई / ठाणे / मिरा भाईंदर/
वसई-विरार / कल्याण-डोंबविली / भिवंडी निझामपुर / उल्हासनगर.)
८. श्री. दयानंद स्टॅलिन, संचालक, वनशक्ती अशासकीय संस्था.
९. प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ.
१०. नगर रचना विभागाचे अधिकारी / CIDCO यांचे प्रतिनिधी.
११. डॉ. महेश शिंदीकर, Applied dept of Science, College of Engineering Pune.

उपरोक्त विषयान्वये कोकण विभागातील वेटलॅंड संदर्भात पाणथळ तक्रार निवारण समितीची २८ वी बैठक दिनांक ३०/०१/२०२० रोजी मा. विभागीय आयुक्त कोकण विभाग यांचे कार्यालय, जुने सचिवालय, फोर्ट, मुंबई येथे घेण्यात आली.

सदर बैठकीचे मंजूर इतिवृत्त आपणास माहिती व पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात येत आहे. त्या अनुषंगाने इतिवृत्तातील सूचनेप्रमाणे योग्य ती कार्यवाही करुन कांदळवन तक्रारीबाबतचा अहवाल पुढील बैठकीपूर्वी या कार्यालयात सादर करावा, ही विनंती.

सदस्य सचिव,

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समिती
तथा
उपवनसंरक्षक कांदळवन कक्ष, मुंबई.

कोकण विभागातील वेटलँड संदर्भात पाणथळ तक्रार समितीची २८ वी मासिक बैठक

दि.३०/०१/२०२० रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

समितीचे अध्यक्ष तथा विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली सदरची बैठक घेण्यात आली. अध्यक्षांनी उपस्थितांचे स्वागत केले व समितीच्या बैठकीस सुरुवात केली. सदर बैठकीस खालील अधिकारी व व्यक्ती उपस्थित होते.

अ.क्र.	नाव	पद	कार्यालय
१	श्री. शिवाजी दौंड	विभागीय आयुक्त कोकण विभाग	विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, बेलापूर, नवी मुंबई.
२	श्री. वीरेंद्र तिवारी	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक कांदळवन कक्ष, मुंबई	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई.
३	श्री. सिध्दराम सालीमठ,	उप.आयुक्त (महसूल) कोकण विभाग	विभागीय आयुक्त कोकण विभाग
४	श्रीमती. निनु सोमराज	उप वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई.	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई.
५	श्रीमती गिता पवार	सहा. वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई.
६	श्रीमती सुलोचना कळंबे	वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक	पोलीस आयुक्त, मुंबई.
७	श्रीमती विद्या राजेश सावंत	प्रधान प्रदुषण नियंत्रण अधिकारी ठाणे महानगरपालिका	प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, ठाणे महानगरपालिका
८	श्री. विशाल विलास हिंगे	सहा. वैज्ञानिक अधिकारी	
९	श्री. वासुदेव बि. पवार	ठाणे महानगरपालिका, तहसिलदार ठाणे	ठाणे महानगरपालिका
१०	श्री. संजय शिंदे	उप आयुक्त, पनवेल महानगरपालिका	पनवेल महानगरपालिका
११	श्री. ए. का. संख्ये	कार्यकारी अभियंता, मुंबई महानगरपालिका	मुंबई महानगरपालिका
१२	श्री. दिनेश बा. पैठणकर	नायब तहसिलदार, उप विभागीय कार्यालय, ठाणे.	तहसिलदार ठाणे कार्यालय.
१३	श्री. धर्मपाल बनसोडे	पोलीस निरीक्षक	ठाणे
१४	श्री. महेंद्र लांडगे	लिपीक	सहाय्यक संचाल नगररचना भिवंडी नि. मनपा, भिवंडी.
१५	श्री. प्रमोद पाटिल	प्रतिनिधी	सिडको
१६	श्री. बाळकृष्ण जाधव	पोलीस निरीक्षक	रायगड
१७	श्री. अनील गंभीर	पोलीस निरीक्षक	पोलीस अधीक्षक, रत्नागिरी
१८	श्री. अमोल पाठक	तहसिलदार (महसूल), सिंधुदूर्ग	तहसिलदार, सिंधुदूर्ग
१९	श्री. नंदकिशोर देशमुख	अपर तहसिलदार, मिरा-भाईंदर	तहसिलदार मिरा-भाईंदर
२०	श्रीमती सई वडके	विधी अधिकारी	मिरा-भाईंदर मनपा
२१	श्री. रमाकांत भवर	विभागीय वन अधिकारी	विभागीय वन अधिकारी, चिपळूण

बैठकीत अनुपस्थित सदस्य.

१. वसई-विरार, महानगरपालिका यांचे प्रतिनिधी
३. डॉ. महेश शिंधीकर, पाणथळ तज्ञ

अ. क्र	मुद्दा	करावयाची कार्यवाही	अंमलबजावणी करणारी यंत्रणा
*	पाणथळ क्षेत्राचे संरक्षण करण्याच्या दृष्टीने मा. अध्यक्षांनी प्राधान्याने सर्व सदस्यांना दिलेल्या सूचना	<ul style="list-style-type: none"> मा.सर्वोच्च न्यायालय व उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार पाणथळ जागा ही Wetland Atlast नुसार जी जागा पाणथळ आहे त्याचे संरक्षण करणे अत्यंत आवश्यक आहे. पाणथळ क्षेत्र हे ज्या कोणाच्या ताब्यात आहे त्याचे संरक्षण करण्याची जबाबदारी त्या त्या जिल्हाधिकारी कार्यालयातील Planning Authority ची राहिल. तसेच संबंधीत जिल्हयांच्या Planning Authority ने त्यांच्या क्षेत्रातील पाणथळ जागा तपासून त्यांची यादी तयार करून सदर ठिकाणी होणारा भराव व अनधिकृत बांधकाम होणार नाही यासाठी आवश्यक पोलीस यंत्रणेच्या सहाय्याने सदर ठिकाणी फीरते पथक लावून कांदळवनाचे संरक्षण करण्याच्या दृष्टीने दक्षता घ्यावी अशा सूचना देखील समितीच्या अध्यक्षांनी दिल्या. तसेच जिल्हाधिकारी यांनी सर्व महानगरपालिकेला ज्या ठिकाणी पाणथळ क्षेत्र आहे तेथे कोणत्याही प्रकारे अनधिकृत बांधकाम आणि भराव केलेला नाही असे सांगितले. तसेच अनधिकृत बांधकाम व भराव या संबंधी FIR दाखल करून संबंधीत SDO मार्फत चार्जशीट न्यायालयात गुन्हा दाखल करण्याच्या सूचना दिल्या आहेत. 	अंमलबजावणी करणारी यंत्रणा संबंधीत सर्व जिल्हाधिकारी
*	नोडल अधिकाऱ्यांच्या उपस्थितीबाबत.	<ul style="list-style-type: none"> समितीच्या अध्यक्षांनी पाणथळ तक्रार निवारण समितीमध्ये प्रत्येक वेळी वेगवेगळे अधिकारी उपस्थित राहतात परिणामी तक्रारी निवारण होत नाही. त्या अनुषंगाने समितीने सर्व सदस्यांना या समितीबाबत गांभीर्यपूर्वक विचार करून योग्य नोडल अधिकारीच दरमहा होणाऱ्या बैठकीमध्ये उपस्थित राहतील याची दक्षता घेण्याच्या सूचना सदस्यांना दिल्या आहेत. 	सर्व जिल्हाधिकारी, सर्व महानगरपालिका, सिडको
१	श्री. धिरज परब:- पालघर जिल्हयातील वसई तालुक्यात वरसावे पूल महामार्गापासून लोढा जैन मंदिर पर्यंतच्या परिसरात कांदळवन, पाणथळचा	<ul style="list-style-type: none"> या बाबत मंडळ अधिकारी यांच्यामार्फत सदर FIR दाखल करण्याबाबत कार्यवाही प्रलंबित आहे. मा. आयुक्त Environment Protection Act नुसार SDO तसेच MPCB च्या अधिकाऱ्यांना FIR आणि चार्जशीट दाखल 	तहसिलदार वसई (जिल्हाधिकारी पालघर) अहवाल अप्राप्त

	नाशकरून,सीआरझेड,इकोसेन्से टिक्क झोनमध्ये चाललेल्या प्रचंड भराव- बांधकामा प्रकरणी.	करण्याच्या सूचना जिल्हाधिकारी, पालघर यांच्या प्रतिनिधींना दिल्या होत्या. • या बाबत दि.१० फेब्रुवारी २०२० पर्यंत SDO मार्फत चार्ज शिट दाखल करून त्याची प्रत समितीकडे सादर करावी असे निदेश मा. अध्यक्षांनी दिले.	
२	श्री. धिरज परब: - भाईंदर पूर्व, जेसलपार्क येथे वसई खाडी किनारी कांदळवन, पाणथळ, सीआरझेड १ मध्ये मेरीटाईम बोर्ड ने जेट्टी, रॅम्प व पालिकेने रस्ता बांधकामे केले बाबत.	• तसेच मुख्य कार्यकारी अधिकारी, मेरीटाईम बोर्ड यांच्याकडून या तक्रारीबाबतचे अभिप्राय मागविण्यात आले आहेत असे सदस्य सचिवांनी सांगितले होते. • तसेच या तक्रारी संदर्भात MCZMA यांच्यामार्फत सदर जागेवर काम करण्याच्या परवानग्या घेण्यात आल्या आहेत परंतु या बाबत कोणत्याही प्रकारची कागदपत्रे समितीपुढे अद्याप सादर केलेली नाही.	तहसिलदार ठाणे (जिल्हाधिकारी ठाणे) आणि मिरा-भाईंदर महानगरपालिका आणि तहसिलदार ठाणे अहवाल अप्राप्त
३	श्री. धिरज परब: - जेसलपार्क खाडी पात्रात व किनारी कांदळवन, पाणथळ मध्ये महापालिके कडून बेकायदा नाले बांधून सांडपाणी सोडणे तसेच कचरा, निर्माल्य प्लॅस्टिक व अन्य साहित्य टाकून पर्यावरणाचा न्हास	• त्या अनुषंगाने समितीने याबाबत लेखी स्वरूपात कोणत्या परवानग्या घेतल्या याची तपासणी करण्याच्या सूचना मिरा-भाईंदर महानगरपालिकेच्या प्रतिनिधींना दिल्या व सदर ठिकाणी विनापरवानगी काम केले असल्यास मेरीटाईम बोर्ड यांच्या विरुद्ध नोटीस काढण्याच्या सूचना अध्यक्षां दिल्या. • तसेच मा.अध्यक्षांनी MCZMA यांच्या प्रतिनिधींना पुढील बैठकीत उपस्थित राहण्याच्या सूचना दिल्या आहेत. •	
४	श्री. स्टॅलीन डी - दि.३१.०१.२०१९ Please act to stop illegal destruction of wetlands In Wadala /nearby areas	• या तक्रारी संदर्भात SDO मार्फत कार्यवाही अद्याप प्रलंबित आहे असे जिल्हाधिकारी मुंबई शहर यांच्या प्रतिनिधींनी सांगितले व तसेच सदरची जागा ही सॉल्ट विभागाची असल्यामुळे या तक्रारीबाबत सॉल्ट पॅन आयुक्त यांना कळविण्यात आले आहे तसेच सदर ठिकाणी असलेला नाल्याचा मार्ग मोकळा करण्यासाठी सॉल्ट पॅन विभागाने परवानगी दिलेली नाही असे वन विभागाने सांगितले . • परंतु या बाबत सॉल्ट विभागाचे कोणतेही नोडल अधिकारी बैठकीस उपस्थित राहत नसल्याने उप आयुक्त, सॉल्ट पॅन यांच्या विरुद्ध नोटीस देण्याचे निर्देश मा. अध्यक्ष यांनी दिले व १० दिवसांच्या आत कार्यवाही करून अहवाल सादर करण्यास सांगितले.	जिल्हाधिकारी मुंबई शहर अहवाल अप्राप्त

५	<p>श्री. सुनिल अगरवाल व श्री. स्टॅलिन डी. २४.०३.२०१९ Drying up of Panje Wetland in Uran & debris dumping in Bhenkhal</p>	<ul style="list-style-type: none"> पाणजे येथे कांदळवन असल्यामुळे सदर ठिकाणी असलेले कांदळवनाचे नुकसान होऊ नये यासाठी पाण्याचे प्रवाह खुले ठेवण्याच्या सूचना समितीने सिडको यांच्या प्रतिनिधींना दिल्या आहेत. सदरची जागा ही २००४ साली रिलायन्स या संस्थेला हस्तांतरीत करण्यात आल्या आहेत असे सिडको यांच्या प्रतिनिधींनी सांगितले. पाणजे वेटलॅन्ड हे क्षेत्र CRZ मध्ये येत असून CRZ चे उल्लंघन झाल्यामुळे सदरची तक्रार पर्यावरण विभागाकडे हस्तांतरीत करण्याच्या सूचना समितीने दिल्या. तसेच भेणखळ बाबत सिडको Planning Authority असल्याने सदरची जागा Restore करण्याची जबाबदारी राहिल व सिडको यांनी पर्यावरण विभागाच्या मदतीने सदर जागेबाबत योग्य ती कार्यवाही करून अहवाल सादर करावा असे समितीने निर्देश दिले आहेत. 	<p>जिल्हाधिकारी रायगड व सिडको अहवाल अप्राप्त</p>
६	<p>श्री. समिर सुभाष वर्तक आणि मॅकेन्झी डांबरे दि. २२/०२/२१९ भुईगाव येथील पाणथळ जागेवर तिवरांची कत्तल होऊन अतिक्रमणाबाबत शासनाच्या उदासीन धोरणाबाबत बेमुदत उपोषणाबाबत.</p>	<ul style="list-style-type: none"> तलावाची माती बांधावर टाकल्याबाबतचा गुन्हा दाखल केला आहे. तसेच रेमंड रॉक करवाले यांच्या विरुद्ध SDO वसई यांच्याकडे क्र.८/२०१७ रोजी गुन्हा दाखल केला आहे. सदर तक्रारीबाबत १६ तलाव निष्कासित केले आहे असे सांगितले. परंतु सदरची जागा Restore करण्यासाठी पुन्हा स्थळ पहाणी करून अंदाजपत्र तयार करून जागेचे रिस्टोशन करण्याचे निर्देश मा. अध्यक्षानी दिले. 	<p>जिल्हाधिकारी पालघर अहवाल अप्राप्त</p>
७	<p>श्री.धिरज परब यांच्या तक्रारी संदर्भात. दि. भाईंदरच्या उत्तन येथील एस्सेलग्रुपने (पॅन इंडिया) कट कारस्थान करून कांदळवनाची प्रचंड तोड व बांध घालून पर्यावरणाचा न्हास केल्या प्रकरणी.</p>	<ul style="list-style-type: none"> या तक्रारी संदर्भात जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर यांनी दि.२०.०२.२०१७ रोजी संयुक्त स्थळपहाणीनुसार सदर ठिकाणी ३ गुंठे जमिनीवरील कांदळवनाचा न्हास झालेल्या ठिकाणी खार जमिनीवर कांदळवनाची पुनः लागवड केली असल्याचे दिसून येत आहे. या तक्रारी बाबत सदर ठिकाणी कांदळवनाचे नुकसान झाले नाही असे Lower Court मार्फत सदरची तक्रार बंद करण्यात आली आहे. त्या अनुषंगाने समितीने या तक्रारीबाबतची पोलीसांमार्फत सदर ठिकाणी कांदळवनाचा नाश झालेला नाही असा असा 	<p>जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर अहवाल अप्राप्त</p>

		अहवाल न्यायालयात सादर करण्यात आला आहे त्याचे आदेश समितीपुढे सादर करण्याबाबत सांगितले.	
८	श्री. फ्रान्सिस डिसोजा:- अध्यक्ष, हरीत नैसर्गिक वेभव बचाव अभियान, भुईगाव ता. वसई (मौजे भुईगाव सर्वे क्र. २२०)	<ul style="list-style-type: none"> • सदर जागेवरील Restoration ची कार्यवाही अद्याप प्रलंबित आहे. • समितीने या तक्रारी बाबत तक्रारदारा सोबत पुन्हा स्थळ पाहणी करून योग्य ती कार्यवाही करून दि.१०.०२.२०२० पर्यंत अहवाल सादर करण्याच्या सूचना दिल्या आहेत. 	जिल्हाधिकारी पालघर अहवाल अप्राप्त
९	श्री. स्टॅलिन डी दि.२०.०१.२०२० Reclamation of Wetlands left from Kharigaon toll plaza as one drives from Thane to Kalyan.	<ul style="list-style-type: none"> • सदर ठिकाणची जागा ही खार जमीन आहे तसेच तेथे कांदळवन देखील आहे तसेच तेथील पाण्याचे प्रवाह देखील बंद करण्यात आलेले आहे. • तसेच सदर ठिकाणी भराव देखील करण्यात आला आहे. • त्या अनुषंगाने समितीने सदरची तक्रार पर्यावरण विभागाकडे पाठविण्यास सांगितले व पर्यावरण विभागाने यातक्रारीबाबत सखोल चौकशी करून अहवाल सादर करावा असे निर्देश मा. अध्यक्षांनी दिले. 	जिल्हाधिकारी ठाणे व पर्यावरण विभाग

सदर सभेत उपस्थित असलेल्या सभासदांचे आभार मानून बैठक संपल्याचे सचिवांकडून जाहिर करण्यात आले.

सदस्य सचिव

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समिती

तथा

उपवनसंरक्षक,

कांदळवन कक्ष, मुंबई.